

Dokument 17

(2015–2016)

Årsrapporter til Stortinget
fra Stortingets faste delegasjoner til internasjonale
parlamentariske forsamlinger

**Årsrapporter fra Stortingets faste delegasjoner til internasjonale
parlamentariske forsamlinger for 2014 og 2015**

Innhold

	Side
Årsrapport fra Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen for 2014 og 2015	5
Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for 2014 og 2015	8
Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Den interparlamentariske union (IPU) for 2014 og 2015	11
Årsrapport fra Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling for 2014 og 2015	13
Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling for 2014 og 2015	17

Dokument 17

(2015–2016)

Årsrapporter til Stortinget fra Stortingets faste delegasjoner til internasjonale parlamentariske forsamlinger

Under følger årsrapporter for Stortingets delegasjoner til følgende interparlamentariske komiteer og organisasjoner:

- EFTA- og EØS parlamentarikerkomiteene
- Europarådets parlamentariske forsamling
- Den interparlamentariske union
- NATOs parlamentariske forsamling
- OSSEs parlamentariske forsamling

Årsrapportene gir et bilde av den tematiske bredden i Stortingets internasjonale virksomhet, men også at det i årene 2014 og 2015 var to hovedsaker

som preget arbeidet i de fleste internasjonale parlamentariske forumene sterkt. Så å si alle organisasjonene hadde krisen i Ukraina med Russlands annektering av Krim og den eskalerende krisen på migrasjonsfeltet i Europa på agendaen. Men det var også andre saker som gikk igjen i arbeidet i flere av Stortingets delegasjoner. Bekjempelse av terrorisme, menneskerettighetssituasjonen i Aserbajdsjan og nordområdespørsmål er eksempler på slike. Det synes som om særlig migrasjonskrisen vil prege arbeidet i delegasjonene og de interparlamentariske forumene sterkt også i 2016.

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen for 2014 og 2015

Innledning

Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen for valgperioden 2013–2017 er:

Medlemmer

Svein Roald Hansen (A), leder
Gunnar Gundersen (H), nestleder
Marianne Aasen (A)
Nikolai Astrup (H)
Jørund Rytman (FrP)
Geir Sigbjørn Toskedal (KrF)

Varamedlemmer

Irene Johansen (A)
Fredric Holen Bjørdal (A)
Jette F. Christensen (A)
Elin Rodum Agdestein (H)
Ove Bernt Trellevik (H)
Hans Andreas Limi (FrP)
Harald T. Nesvik/Tor André Johnsen (FrP)
Liv Signe Navarsete (Sp)
Sveinung Rotevatn (V)
Heikki Eidsvoll Holmås (SV)

Delegasjonen utgjør en sentral del av Stortingets europaarbeid. Representantene er medlemmer av Stortingets europautvalg, og med et utvidet antall varemедlemmer (10 representanter fra ulike komiteer) bidrar delegasjonen med relevant informasjon fra Stortingets komiteer inn i EFTA/EØS-komiteenes arbeid, og ikke minst fra EØS/EFTA-komiteene tilbake til komiteene på Stortinget og til Europautvalget. Delegasjonen benyttet i 2014 og 2015 aktivt ulike møteplasser og muligheter for kontakt med europaparlamentarikere med hensyn til aktuelle EU- og EØS-saker.

Dette er i samsvar med målet om en aktiv politikk overfor EU som et enstemmig storting gikk inn for i Innst. S. nr. 115 (2006–2007) Om gjennomføringen av europapolitikken. Delegasjonen bestreber seg på å skaffe bred informasjon om aktuelle saker og tidlig involvering, og inkluderer blant annet halvårlige redegjørelser og debatter om EU/EØS, økt involvering av de faste komiteene i EU-spørsmål, og Stortingets studieopphold for representanter i Brussel som ble holdt for første og andre gang i 2014 og 2015.

Organisering av EFTA/EØS-parlamentarikerkomiteene

Formelt deltar Stortingets delegasjon i to EFTA-parlamentarikerkomiteer: «Committee of Members of Parliament of the EFTA Countries» (CMP), hvor alle fire lands parlamenter er representert (Island, Liechtenstein, Norge, Sveits); og «Committee of Members of Parliament of the EFTA States» (MPS), hvor de tre EFTA/EØS-statenes parlamenter deltar. I praksis møter CMP og MPS som én komité (EFTA-parlamentarikerkomiteen), hvor Sveits opererer som observatør i EØS-spørsmål.

EFTA-parlamentarikerkomiteens oppgave er å drøfte EFTA-samarbeidets og EØS-avtalens utvikling, samt et vidt spekter av aktuelle europa- og handelspolitiske saker. Utviklingen i de fire EFTA-landene er også viktig i de interne møtene. Komiteen virker som et konsultativt organ overfor EFTAs ministerråd. De halvårlige møtene med EFTAs ministre (fra Norge næringsministeren) utgjør derfor en viktig del av komiteens arbeid. Her diskuteres EFTAs frihandelsforhandlinger, og parlamentarikerkomiteen gir sine innspill på strategi og innhold. Komiteen møter også EØS/EFTA-ministrene (fra Norge EU/EØS-ministeren) i forbindelse med EØS-rådet hver høst. Dette styrker den parlamentariske og politiske dialogen i EØS. Videre avholdes årlige møter med EFTAs rådgivende komité for arbeidslivets parter og EFTAs komité for lokalpolitikere.

I tillegg til de faste møtene har EFTA-parlamentarikerkomiteen siden 2006 også besøkt land av relevans i frihandelssammenheng, såkalt tredjelandsbe-

søk. Fra norsk side deltar delegasjonsleder og nestleder.

Stortingets delegasjon deltar også i den felles EØS-parlamentarikerkomiteen («EEA Joint Parliamentary Committee») sammen med Europaparlamentet. Den skal bidra til bedre forståelse mellom Europaparlamentet og EØS/EFTA-statenes parlamenter på de områder som omfattes av EØS-avtalen. Komiteen møtes halvårlig og uttrykker seg om aktuell politikktutvikling i resolusjoner som oversendes EØS-rådet. De senere årene har komiteen på norsk initiativ også i større grad vektlagt møter med saksordførere i Europaparlamentet som kan presentere utviklingen av nye EØS-relevante lovforslag.

Delegasjonens virksomhet i 2014–2015

Et gjennomgående tema for komiteene i 2014 og 2015 var utviklingen i internasjonal handelspolitikk og dens betydning for EFTA og EØS. Oppstart av forhandlinger mellom EU og USA (TTIP), en mer geopolitisk tilnærming til handelspolitikken (mega-regionale forhandlinger), og EUs svar på dette i sin nye handelsstrategi sto sentralt. Hvordan dette vil påvirke EFTA og EØS-samarbeidet dominerte parlamentarikerens møter med ministre, sjefsforhandlere, og kolleger i Europaparlamentet. Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen vedtok i 2015 en resolusjon til EØS-rådet på «TTIP and its possible implications for the EEA EFTA States».

EFTAs frihandelsavtaler sto også på dagsordenen i 2014 og 2015, særlig i møter med EFTAs ministre. Et høyt aktivitetsnivå i de ulike forhandlingene ble reflektert i et høyere antall EFTA-parlamentarikerbesøk til tredjeland enn vanlig: ett i 2014 (Singapore og Malaysia), men hele fire i 2015 (Tyrkia, USA, Brasil, og Georgia). Besøkene ga frihandelspolitikken en viktig parlamentarisk dimensjon med hensyn til eksisterende avtaler (Singapore), nye forhandlinger (Malaysia og Georgia), oppdatering av eksisterende avtaler (Tyrkia), muligheten for nye relasjoner (Brasil/Mercosur), og en pågående handelsdialog (EFTA-USA).

For delegasjonen ble det spesielt viktig å se på betydningen av utviklingen i internasjonal handel for Norge, noe som også gjenspeilte tematikken i flere EU/EØS-debatter og europautvalgsmøter her hjemme. Delegasjonen tok i 2015 også initiativ til to handelsseminar: ett på EFTAs frihandelsavtaler og en investor-stat tvisteløsningsmekanisme (ISDS), og ett på forhandlingene om en ny avtale om handel med tjenester – TISA (Trade in Services Agreement).

Stortinget var i 2015 vertskap for et felles EØS-parlamentarikermøte i Fredrikstad. Foruten handel og TTIP sto industripolitikk (med besøk på Borregaard) og energi- og klimapolitikk sentralt. Sistnevnte har vært et gjennomgangstema i den felles

EØS-parlamentarikerkomiteen siden EU utviklet en mer overordnet og felles energi- og klimapolitikk. På norsk initiativ har EØS-parlamentarikerne valgt å følge nye initiativ fra EU på dette område tett. Komiteen presenterte i 2014 og 2015 tre resolusjoner på energi og klima.

EFTA-parlamentarikerkomiteen holdt høsten 2015 en konferanse med arbeidslivets parter på utfordringene knyttet til europeisk integrasjon og betydningen av disse for EFTA. Under tittelen «The European project in turbulent times» satte de fokus på det mange opplever som økt fragmentering i det europeiske samarbeidet knyttet til en vedvarende vanskelig økonomisk situasjon, en akutt migrasjonskrise, et mer spent sikkerhetsbilde, og uavklarte relasjoner mellom EU og Storbritannia.

Den norske delegasjonen fortsatte i 2014 og 2015 også å legge vekt på tettere kontakt med kolleger i Europaparlamentet. Den holdt flere bilaterale møter med sentrale europaparlamentarikere i Strasbourg høsten 2014. Nestleder hadde i 2015 på vegne av delegasjonen møter med saksordfører og skyggesaksordførere på Europaparlamentets egen-initierte rapport om EØS-samarbeidet, noe som resulterte i flere endringer og justeringer i den endelige teksten.

Delegasjonens virksomhet i 2016

Handelspolitikk vil dominere komiteenes arbeid også i 2016. I februar 2016 holdt EFTA-parlamentarikerkomiteen et møte med EUs handelskommisær og sentrale medlemmer av Europaparlamentets internasjonale handelskomité. Dette skjedde på initiativ fra den norske delegasjonen som ønsker enda tettere bånd med beslutningstagerne i Brussel på sentrale handelsspørsmål. Handelsspørsmål vil også stå sentralt i møter med EFTAs ministre i juni og november, og under et planlagt tredjelandsbesøk for EFTA-parlamentarikerkomiteen i andre halvdel av året.

Migrasjonskrisen og forholdet til Storbritannia vil også prege delegasjonens og EØS/EFTA-komiteenes arbeid i 2016. Hva utviklingen på disse områdene vil bety for europeisk integrasjon, vil være sentralt for EFTA og for Norges samarbeid med EU.

Innenfor EØS vil delegasjonen prioritere temaer som står høyt på dagsordenen i EU, jf. Europakommisjonens arbeidsprogram for 2016. Dette vil inkludere energi/klima, den digitale agenda, utviklingen i det indre marked, og nye forslag på arbeids- og sosialfeltet. Delegasjonen vil også følge nye forslag innenfor Schengen- og Dublin-samarbeidet sett i lys av den akutte migrasjonssituasjonen i Europa, selv om dette ikke strengt talt er omfattet av EØS-avtalen.

Oslo, den 1. april 2016

Svein Roald Hansen

delegasjonsleder

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for 2014 og 2015

Innledning

Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for valgperioden 2013–2017 består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Ingjerd Schou (H), leder	Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)
Lise Christoffersen (A), nestleder	Hans Fredrik Grøvan (KrF)
Frank J. Jenssen (H)	Kristin Ørmen Johnsen (H)
Snorre Serigstad Valen (SV)	Jenny Klinge (Sp)/Kåre Simensen (A)
Morten Wold (FrP)	Odd Omland/Tore Hagebakken (A)

Odd Omland ble erstattet av Tore Hagebakken 25. mars 2014

Jenny Klinge ble erstattet av Kåre Simensen 8. april 2015

Komiteévervene er fordelt som følger:

<i>Komiteé</i>	<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Den faste komité	Ingjerd Schou	Lise Christoffersen
Komiteen for politiske saker	Ingjerd Schou	Lise Christoffersen
Komiteen for flyktning- og befolknings spørsmål	Kristin Ørmen Johnsen	Hans Fredrik Grøvan
Komiteen for juridiske saker og menneskerettigheter	Morten Wold	Jenny Klinge/Kåre Simensen
Komiteen for kultur, vitenskap, utdanning og media	Frank J. Jenssen	Ingebjørg Amanda Godskesen
Komiteen for likestillingsspørsmål	Snorre Serigstad Valen	Kristin Ørmen Johnsen
Komiteen for sosial- og helsesaker og bærekraftig utvikling	Ingebjørg Amanda Godskesen	Odd Omland/Tore Hagebakken
Komiteen for overvåking av medlemskapsforpliktelsene	Lise Christoffersen Ingebjørg Amanda Godskesen	
Komiteen for prosedyreregler og immunitet	Ingjerd Schou	

Europarådet og Europarådets parlamentarikerforsamling (PACE) ble opprettet i 1949, og har i dag 47 medlemsland. Europarådet har til hovedformål å arbeide for styrking av menneskerettighetene, demokrati og rettsstaten i medlemslandene. Parlamentarikerforsamlingen spiller også en viktig rolle i forbindelse med valgobservasjoner og i overvåkingen av medlemskapsforpliktelsene til land som nylig har blitt medlemmer av Europarådet.

Organisasjonens hovedsete og faste sekretariat ligger i Strasbourg. PACE består av representanter for medlemslandenes nasjonalforsamlinger, totalt 324 medlemmer (og 324 varamedlemmer). PACE består av hovedforsamlingen og den faste komité i

tillegg til åtte komiteer for forskjellige saksområder: for politiske saker, for juridiske saker og menneskerettigheter, for sosial-, helse og bærekraftig utvikling, for flyktning- og befolknings spørsmål, for kultur, vitenskap, utdanning og media, for likestillingsspørsmål, for reglements- og immunitetsspørsmål og for overvåking av medlemslands medlemskapsforpliktelsene. Det er også etablert en rekke underkomiteer. Forsamlingens president velges for toårsperioder. I januar 2015 overtok Anne Brasseur (Luxembourg) som forsamlingens president etter Jean-Claude Mignon. Brasseur ble etterfulgt av Pedro Agramunt (Spania) i januar 2016. Selv om forsamlingen i hovedsak har rådgivende funksjoner, spiller den i praksis en

betydelig rolle i Europarådet. Den vedtar resolusjoner og anbefalinger til medlemslandenes parlamenter og regjeringer på en rekke områder og overvåker de nye medlemslandenes overholdelse av medlemskapsforpliktelsene. Parlamentarikerforsamlingen velger Europarådets generalsekretær, Europarådets menneskerettighetskommisær og dommerne til Den europeiske menneskerettighetsdomstolen. Det avholdes fire årlige hovedsesjoner i Strasbourg, vanligvis siste arbeidsuke i januar, april, juni og første arbeidsuke i oktober. I tillegg holder komiteene en rekke møter i løpet av året.

Hovedspørsmål i 2014 og 2015

Russland/Ukraina, migrasjons- og flyktningkrisen, kampen mot terror, samt samarbeid og solidaritet i Europa har vært de gjennomgående hovedtemaene på alle de åtte delsesjonene i 2014 og 2015. I tillegg har situasjonen for sivilsamfunnsorganisasjoner, menneskerettighetsforkjempere, journalister og media stått sentralt – og da særlig utviklingen i Russland, Aserbajdsjan og Tyrkia. Dette har også på ulikt vis preget arbeidet i de åtte komiteene.

Russland/Ukraina

Etter Russlands folkerettsbrudd med annektering av Krim vinteren 2014 vedtok forsamlingen under aprilsesjonen å ta stemmeretten fra den russiske delegasjonen. Som en konsekvens av dette vedtok den russiske delegasjonen å ikke møte eller delta i arbeidet i PACE resten av året. Sanksjonene vedtatt i april 2014 utløp i desember 2014 og den russiske delegasjonen stilte således med full delegasjon på januar-sesjonen i 2015. Da det ble klart at parlamentarikerforsamlingen vedtok å opprettholde sanksjonene fra våren 2014, valgte den russiske delegasjonen igjen å ikke delta i forsamlingens arbeid for resten av 2015. Med unntak av de russiske delegatene (som hadde talerett) og representanter for UEL (United European Left), så var den store majoriteten sterkt fordømmende med hensyn til Russlands politiske, økonomiske og militære ansvar i konfliktens utvikling. Skillet i debatten gikk mellom de som likevel ønsket å gi dialog en sjanse (ved å gi stemmeretten tilbake), og de som mente at Russland hadde hatt alle muligheter til dialog i ni måneder, men ikke vist noen vilje til dette. Dette kombinert med eskalering av konflikten i samme tidsrom gjorde at majoriteten av medlemmene til slutt ikke var villig til å gi den russiske delegasjonen stemmeretten tilbake. Spørsmålet ble tatt opp til ny vurdering på junisesjonen 2015, men sanksjonene ble opprettholdt.

Ukraina har også preget debattene i plenum med ulike andre vinklinger. Politiske og sikkerhetsmessige konsekvenser av konflikten, den humanitære situasjonen for flyktninger og internt fordrevne, og

den humanitære situasjonen til mennesker tatt til fange som følge av konflikten, er andre spørsmål som forsamlingen har vært opptatt av gjennom året. Saken til den ukrainske parlamentarikeren og PACE-medlem, Nadia Savchenko, som er fengslet i Russland har også vært tatt opp flere ganger både i plenum og på komiténivå.

Migrasjon/flyktninger

PACE har lenge vært opptatt av de mange flyktningene som kom til Sør-Europa via Middelhavet, og det har flere ganger vært tatt til orde for alternative og mer humanitære muligheter for å ankomme Europa. Etter flere tragiske forlis i Middelhavet våren 2015 og den store ankomsten av flyktninger til Hellas sommeren og høsten 2015 ble dette et helt sentralt tema for forsamlingen. Menneskerettigheter, støtte til flyktninger i nærområdene til Syria, europeisk samarbeid, kontroll med yttergrensene, Schengen og Dublin-forordningene, byrdefordeling og flyktningbarnas situasjon er typiske eksempler på de mange debattens ulike innfallsvinkler.

Bedre byrdefordeling, solidaritet og samarbeid mellom de europeiske land har vært sentrale tema i debatten. Et mulig skille i debatten kan sies å ha gått mellom; 1) de som har fokusert på behovet for å fordele de tilstrømmende flyktningene på flere land og således avlaste de mest belastede middelhavslan-dene, 2) de som har ment at den felles innsatsen må konsentreres om å stoppe strømmen av flyktninger ved bedre grensek kontroll og mer aktiv retur til transitt- og opprinnelsesland og 3) de som har tatt til orde for å styrke den humanitære hjelpen i nærområdene. Det må imidlertid sies at de fleste talere har lagt vekt på at innsatsen måtte styrkes langs flere linjer og at det ikke bare var én løsning.

Terror

2015 var et år med flere terroranslag i Europa. Dette satte også sitt preg på arbeidet i PACE. Et viktig budskap fra det store flertallet av medlemmene i PACE har hele tiden vært at terror er et angrep på grunnleggende demokratiske verdier. Det har blitt understreket at terror er helt uakseptabel og at det må bekjempes. PACE har i ulike resolusjoner oppfordret medlemsland, som ikke alt har gjort det, til å signere og ratifisere Council og Europe Convention on the Prevention of Terrorism og dennes tilleggsprotokoll. Samtidig har forsamlingen lagt vekt på at kampen mot terror ikke måtte gå på bekostning av ytringsfrihet, toleranse og respekt for andres meninger og at terror ikke bekjempes med sikkerhetstiltak alene. Forebygging og fokus på de underliggende årsakene som radikaliserings, marginalisering og sosial ulikhet ville være viktige tiltak som måtte følge det stadig økende fokuset på ulike sikkerhetstiltak.

Aserbajdsjan

Aserbajdsjan hadde formannskapet i Europarådet fra mai til november 2014. Dette bragte den negative menneskerettighets- og demokratiutviklingen i landet høyt på agendaen i PACE. Det var særlig skuffende at regimet i løpet av denne perioden strammet inn og slo hardt ned på handlingsrommet til sivilt samfunn og menneskerettighetsforsvarere. Flere viktige og sentrale samarbeidspartnere til Europarådet ble i denne perioden fengslet. Utover høsten 2014 økte listen over politiske fanger til opp mot 100 navn. Situasjonen i Aserbajdsjan har på ulikt vis satt sitt preg på debattene i plenum og i komiteene. Det har likevel vist seg vanskelig å få vedtatt noen klare resolusjoner med kritikk av utviklingen. Under junisesjonen i 2015 ble det imidlertid vedtatt en resolusjon som, etter at flere endringsforslag ble vedtatt, gikk lenger enn rapportørens utgangspunkt ved at den klart fordømte utviklingen og krevde umiddelbar løslatelse av politiske fanger. Fokuset på utviklingen i Aserbajdsjan fortsatte utover høsten 2015 med observasjon av parlamentsvalget i oktober.

Delegasjonens arbeid 2014 og 2015

Delegasjonen har i 2014 og 2015 holdt et høyt aktivitetsnivå. Medlemmene har deltatt aktivt i en rekke ulike debatter, men særlig markert seg i debattene om migrasjon, Ukraina/Russland, og kampen mot terror, samt menneskerettighets- og demokratiutviklingen i Aserbajdsjan. Ifølge statistikk fra PACEs sekretariat rangerer den norske delegasjonen som nr. sju av 47 medlemmer når det gjelder deltakelse i sesjoner og som nr. tre når det gjelder deltakelse i voteringer. I tillegg har delegasjonen deltatt på flere valgobservasjonsoppdrag og på rapportørreiser.

Delegasjonens medlemmer fikk i perioden tre rapportøroppdrag; Lise Christoffersen på Makedonia, Ingebjørg Amanda Godskesen på Tyrkia, og Kristin Ørmen Johnsen på tema; 'The impact of European populations dynamics on migration policies'. Disse videreføres i 2016. Lise Christoffersen avsluttet sitt rapportøroppdrag på Moldova høsten 2015.

Delegasjonen har søkt å styrke sin kompetanse på migrasjon og flyktninger gjennom en studiereise til Roma og Sicilia, samt ved gjennomføring av et eget fagseminar med forsker Jørgen Carling fra PRIO og møte med Rederiforbundet.

Det har også vært viktig for delegasjonen å styrke samarbeidet med de nordiske og baltiske delegasjonene. Den norske delegasjonen tok gjennom en lunsj initiativ til jevnlig møter i den nordisk-baltiske krets, og det første ordinære nordisk-baltiske koordineringsmøtet fant sted under januarseksjonen i 2016.

Kontakten med sivilt samfunn hjemme, og andre lands diplomatiske tjenester, er både nyttig og viktig for delegasjonen når det gjelder arbeidet i Parlamentarikerforsamlingen. Delegasjonen har derfor gjennomført flere møter med sivilt samfunn og det diplomatiske miljøet i Oslo i løpet av 2014 og 2015.

Delegasjonens arbeid i 2016

Delegasjonen vil i 2016 fortsette å delta aktivt i PACEs arbeid både i plenumssesjoner, på komiténivå og gjennom rapportørskap og deltakelse på valgobservasjon. Fra januar 2016 er Morten Wold nestleder i Komiteen for juridiske saker og menneskerettigheter. Fra samme dato er Norge også medlem av Byrådet, PACEs nest øverste organ v/leder Ingjerd Schou, som da også vil være en av organisasjonens 20 vise-presidenter.

Oslo, den 21. april 2016

Ingjerd Schou

delegasjonsleder

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Den interparlamentariske union (IPU) for 2014 og 2015

Innledning

Stortingets delegasjon til Den interparlamentariske union (IPU) for valgperioden 2013–2017 består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Personlige varamedlemmer</i>
Kenneth Svensen (FrP), leder	Line Henriette Hjemdal (KrF)
Bjørn Lødemel (H), nestleder	Sigurd Hille (H)
Anette Trettebergstuen (A)	Hege Haukeland Liadal (A)
Gunvor Eldegard (A)	Anne Tingelstad Wøien (Sp)

Generelt

IPU ble etablert i 1889 og er en verdensomspennende parlamentarikerforsamling med medlemmer fra 170 land. Forsamlingen arbeider for å fremme fred, samarbeid og utviklingen av representativt demokrati. Tiltak for økt kvinnelig deltakelse i parlamenter og i politikk generelt har høy prioritet. IPU's arbeidsmåter er erfaringsutveksling og informasjons-spredning mellom parlamentene, tematiske programmer iverksatt av IPU's sekretariat, og tilrettelegging for parlamentarisk engasjement i viktige internasjonale spørsmål.

I IPU er det etablert fire faste komiteer for henholdsvis fred og internasjonal sikkerhet, for bærekraftig utvikling, finansiering og handel, for menneskerettigheter og demokrati, og for FN-spørsmål. I tillegg finnes det særskilte fora for kvinnelige parlamentarikere og unge parlamentarikere, en komité for Midtøsten-spørsmål og en komité for parlamentarikerens menneskerettigheter som følger opp sakene til fengslede parlamentarikere.

Det finner sted to årlige sesjoner, én om høsten og én om våren. Sesjonene har et hovedtema, og i tillegg til dette blir det diskutert et såkalt hastetema (emergency item). Under vårsesjonen vedtas resolusjoner i plenum.

Vårsesjonen 2014, 130. forsamling i Genève

Dette var IPU's jubileumssesjon, og tema var derfor IPU 125 år: fornyelse av vårt engasjement for fred og demokrati. Debatten konkluderte med at verden dessverre ikke var noe fredeligere sted enn for 125 år siden og at hovedmål i forbindelse med fredsoppgjør må være å få valgt et representativt parlament som sikrer folkestyre, er for folket og bygger fred basert på dialog, samarbeid og forståelse.

Det forelå flere forslag til hastetema: Ukraina og Canada hadde hvert sitt forslag om å drøfte konflikten i Ukraina, Syria foreslo et tema som gikk på suverenitet og ikke-innblanding i Syria. Marokkos forslag

om IPU's bidrag til å sikre stabilitet og demokrati i Den sentralafrikanske republikk ble valgt etter avstemning. Dette tema ble debattert, og det ble vedtatt en resolusjon som uttrykte sterk bekymring for menneskerettighetssituasjonen i Den sentralafrikanske republikk, og den utfordrende situasjonen for nabolandene som trengte internasjonal hjelp til å håndtere flyktninger.

Komiteen for fred og internasjonal sikkerhet hadde utarbeidet en resolusjon om parlamenters bidrag til en atomvåpenfri verden. Resolusjonen ble enstemmig vedtatt i plenum, men India, Pakistan, Iran, Cuba og Russland hadde reservasjoner.

Komiteen for bærekraftig utvikling, finansiering og handel hadde utarbeidet en resolusjon om en risiko-bestendig utvikling. Den ble enstemmig vedtatt i plenum.

Komiteen for menneskerettigheter og demokrati hadde utarbeidet en resolusjon om parlamentenes ansvar for å beskytte barns rettigheter, særlig når det gjelder enslige mindreårige migranter. Resolusjonen ble enstemmig vedtatt i plenum.

Høstsesjonen 2014, 131. forsamling i Genève

Temaet for sesjonens generaldebatt var likestilling og bekjempelse av vold mot kvinner. Svært mange delegater deltok med innlegg i debatten, deriblant Svendsen og Eldegard.

Hastetema ble et forslag fra Belgia og Zambia om parlamentenes ansvar for å bekjempe ebolaepidemien.

En rekke temaer ble diskutert i de fire hovedkomiteene for hhv. (1) fred og internasjonal sikkerhet, (2) bærekraftig utvikling, handel og finansiering, (3) demokrati og menneskerettigheter, og (4) FN-spørsmål. Noen av temaene som var omfattet med særlig interesse var debatter om klimaendringer sett i forhold til kommende FN-partsmøte i Lima, forvaltning av vannressurser, statlig suverenitet og ikke-intervensjon i lys av menneskerettighetsbrudd, cyberkrig-

føring og internasjonal innsats for bekjempelse av narkotikaforbrytelser.

Vårsesjonen 2015, 132. forsamling i Hanoi, Vietnam

Tema for sesjonens generaldebatt var de nye bærekraftsmålene, de såkalte Sustainable Development Goals (SDGs) og hvordan parlamentarikere kunne bidra til å sette dem ut i live.

Det ble fremmet ni forslag til hastetema. De fleste omhandlet terrorisme i en eller annen form. Australia og Belgias forslag fikk flest stemmer, og det lød: The role of parliaments in combating all terrorist acts perpetrated by organizations such as Daesh and Boko Haram against innocent civilians, in particular women and girls.

Komiteen for fred og internasjonal sikkerhet hadde utarbeidet en resolusjon om cyber-krigføring. Resolusjonen ble enstemmig vedtatt i plenum, men Venezuela hadde reservasjoner.

Komiteen for bærekraftig utvikling, finansiering og handel hadde utarbeidet en resolusjon Shaping a new system of water governance: Promoting parliamentary action on water. Den ble enstemmig vedtatt i plenum. Venezuela hadde en reservasjon.

Komiteen for menneskerettigheter og demokrati hadde utarbeidet en resolusjon om internasjonal lov i forhold til nasjonal selvstendighet, ikke-innblanding i staters indre anliggender og menneskerettigheter. Resolusjonen ble enstemmig vedtatt i plenum, men India, Cuba, Sudan og Venezuela hadde reservasjoner.

I IPU har landene organisert seg i geografiske grupper, og Norge tilhører den såkalte 12+-gruppen bestående av de fleste europeiske land samt Canada, Australia og New Zealand. Denne gruppen vedtok på forslag fra Ukraina en deklarasjon om situasjonen i Ukraina. Deklarasjonen har ikke status som offisiell IPU-deklarasjon. Deklarasjonen ble umiddelbart publisert på Stortingets nettsider.

I forbindelse med feiringen av FNs barnekonvensjon var ett av temaene på sesjonen parlamentenes rolle i å sikre barns rettigheter. Det norske barneombudet, Anne Lindboe, deltok i en paneldiskusjon under sesjonen.

Den norske IPU-delegasjonen hadde bilaterale møter med visepresidenten i det vietnamesiske parlamentet, Mr Uong Chu Luu, og med landets utenriksminister og visestatsminister, Mr Phan Binh Minh. Tema var blant annet Vietnams store innsats for å nå FNs tusenårsmål (MDGs) og innsatsen for de nye

SDGs. Det ble bl.a. snakket om samarbeid på næringsliv, kapasitetsbygging, bistand, ASEAN og frihandelsavtalen (EFTA).

Høstsesjonen 2015, 133. forsamling i Genève

Temaet for sesjonens generaldebatt var migrasjon. (The imperative for fairer, smarter and more humane migration). Dette var et meget aktuelt tema med bakgrunn i flyktningkrisen i forbindelse med krigen i Syria. De fleste innleggene fokuserte derfor på flyktningkrisen og i mindre grad migrasjon generelt. Et gjennomgående budskap var at til tross for det store antall flyktninger måtte mottakerlandene overholde internasjonale konvensjoner som innebærer flyktingenes rett til individuell vurdering av beskyttelsesbehov.

Flyktningkrisen ble tema også for hastedebatten som dermed i stor grad sammenfalt med generaldebatten. Det ble enstemmig vedtatt en resolusjon om IPU, de nasjonale parlamenters, parlamentarikers og internasjonale og regionale organisasjoners rolle, ifølge prinsippene i internasjonal humanitær lov og internasjonale konvensjoner, til å sørge for nødvendig beskyttelse og rask støtte til dem som har blitt drevet på flukt grunnet krig, intern konflikt og sosiale forhold.

Videre ble det vedtatt en resolusjon om demokrati i den digitale tidsalder og truslene mot privatlivet og individuelle rettigheter. Resolusjonen var forberedt av komiteen for menneskerettigheter og demokrati.

Det lyktes den norske delegasjonen å få innvalgt to av medlemmene til verv i IPU. Gunvor Eldegard ble valgt som en av 12+-gruppens fire medlemmer i IPU styre, the Executive Committee. Anette Trettebergstuen ble valgt inn i styret til FN-komiteen.

Planer for delegasjonens arbeid i 2016

Delegasjonen deltok på en høring om verdens narkotikaproblem arrangert av IPU og FN i New York i februar 2016. Vårsesjonen vil finne sted i Lusaka, Zambia i mars. I forkant blir det arrangert en konferanse for unge parlamentarikere der to av delegasjonens medlemmer skal delta. Delegasjonsleder Svendsen vil delta på den årlige parlamentarikerkonferansen til Verdens handelsorganisasjon (WTO) i juni 2016. Gunvor Eldegard vil i kraft av sitt verv i Executive Committee delta på styremøtene i den geopolitiske 12+-gruppen. Høstsesjonen finner sted i Genève 23.–27. oktober 2016.

Oslo, den 25. april 2016

Kenneth Svendsen

delegasjonsleder

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling for 2014 og 2015

Innledning

Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling (heretter NATO PA) for valgperioden 2013–2017 består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Øyvind Halleraker (H), leder	Marit Arnstad/Liv Signe Navarsete (Sp)
Sverre Myrli (A), nestleder	Frank Bakke-Jensen (H)
Rigmor Aasrud (A)	Jan Arild Ellingsen (FrP)
Linda C. Hofstad Helleland/Ingunn Foss (H)	Martin Henriksen/Marit Nybakk (A)
Christian Tybring-Gjedde (FrP)	Hans Olav Syversen (KrF)

Ingunn Foss erstattet Linda C. Hofstad Helleland i januar 2016

Liv Signe Navarsete erstattet Marit Arnstad i oktober 2014

Marit Nybakk erstattet Martin Henriksen i februar 2016

Komitevervene er fordelt som følger:

<i>Komité</i>	<i>Medlemmer</i>
Politisk komité	Øyvind Halleraker og Liv Signe Navarsete
Forsvars- og sikkerhetskomiteen	Sverre Myrli og Frank Bakke-Jensen
Komiteen for sivile dimensjoner av sikkerhet	Rigmor Aasrud og Marit Nybakk
Spesialgruppen for Middelhavet og Midtøsten	Jan Arild Ellingsen

Følgende representanter hadde verv i parlamentarikerforsamlingen i 2015:

- Øyvind Halleraker, Chair of Political Sub-Committee for Transatlantic Relations
- Sverre Myrli, Chair of Defence and Security Sub-Committee for Transatlantic Defence and Security Cooperation
- Christian Tybring-Gjedde, Vice Chair Economics and Security Sub-Committee for Transatlantic Economic Relations
- Jan Arild Ellingsen, Chair Science and Technology Sub-Committee for Energy and Environmental Security
- Hans Olav Syversen, Vice Chair, Economics and Security Committee

Generelt

NATO PAs form l har siden etableringen i 1955 v rt   engasjere NATO-lands parlamentarikere i debatt om alliansens mål og verdier, og   styrke solidaritetsfølelsen i alliansen. Forsamlingen engasjerer seg på de fleste områder som dekkes av Atlanterhavs-pakten, og dagsordenen vil som regel gjenspeile de sikkerhetspolitiske utfordringene som diskuteres i

Det nordatlantiske r d (NAC). Som ledd i arbeidet vedtar forsamlingen anbefalinger og tilrådninger rettet til NAC, samt til medlemslandenes regjeringer og nasjonalforsamlinger. Forholdet til NATO er basert på en gjensidig anerkjennelse av behovet for bred enighet om alliansens vedtak. Parlamentarikere er her n kkelspillere og viktige kanaler til befolkningen.

Forsamlingen har også som formål   skape større åpenhet om NATOs politikk. NATO PA er et rådgivende organ og har ingen formell beslutningsmyndighet overfor alliansen og dens medlemsland. NATOs generalsekretær taler under forsamlingens sesjoner og gir skriftlige svar på dens resolusjoner som vedtas på høstsesjonen. Alle m ter i forsamlingen er i utgangspunktet åpne, og den behandler som hovedregel ikke gradert informasjon.

Forsamlingen ledes av en president som velges for to år, hvor praksis er rotasjon mellom en nordamerikaner, en europeisk konservativ og en europeisk sosialist. President i inneværende periode er Mike Turner, republikansk kongressmedlem fra USA.

NATO PA er en organisasjon for parlamentarikere fra NATOs medlemsland. Den har hovedsete og sekretariat i Brussel. En rekke sentral- og  steuro-

peiske land deltar også i samarbeidet. Flere land som ikke er medlem av NATO har assosiert status.

Forsamlingen har et aktivt engasjement overfor nasjonalforsamlinger i ikkemedlemsland for å støtte demokrati og stabilisering. Aspirantland bruker forsamlingen som en kanal til å bygge støtte for sin integrasjon i de euroatlantiske strukturene. NATO PAs omfattende virksomhet gir mulighet til å styrke Stortingets kontakt med kollegaer på begge sider av Atlanteren.

Sekretariatsfunksjonen for Stortingets delegasjon ivaretas av Stortingets internasjonale avdeling. Utenriksdepartementet betaler årlig kontingent til forsamlingen etter anmodning fra Stortinget.

Hovedspørsmål i 2014 og 2015

For hovedsesjonene i Haag (2014) og i Stavanger (2015) var oppfølgingen av deklarasjonen fra toppmøtet i Wales, inkludert toprosentmålet, politiske og militære tiltak i etterkant av Russlands annekasjon av Krim og inn gripen i Ukraina, samt NATOs oppfølging av konfliktene i Midtøsten sentralt på agendaen.

Bredden i forsamlingens syn på NATOs rolle, byrdedeling internt i alliansen og politisk vilje har hatt forgreninger inn i de fleste fagdebatter gjennom året.

NATOs generalsekretærs budskap under sesjonene

Jens Stoltenberg appellerte til forsamlingen som folkevalgte om å formidle til sine velgere hvorfor forsvar var viktig og om å bevilge nok budsjettressurser til forsvar og ta nødvendige deployeringsvalg. Befolkningens oppfatning av forsvar og NATO var særlig viktig etter at finanskrisen hadde medført reduksjon i forsvarsbudsjettene.

Forsvarsbudsjett

Utgangspunktet for forsamlingens behandling av behovet for økte europeiske forsvarsinvesteringer var toprosentmålet, som ble fremmet av generalsekretær Stoltenberg på toppmøtet i Wales 2014. Forsamlingen sluttet seg til vedtakene fra Wales og erkjente at det er vanskelig, men nødvendig, å sikre oppslutning i befolkningen for et troverdig forsvarsforbruk, også i en tid med økonomisk krise. Mer åpenhet i NATO vil bidra til å opprettholde befolkningens tillit. Det gjelder også finansielt innsyn i midlene landene bruker på selve alliansen som organisasjon.

I diskusjonene vedkjente forsamlingen at det var urealistisk på kort sikt å forvente full etterlevelse av NATOs mål om to prosent av landenes brutto nasjonalprodukt (BNP) på forsvar. En burde imidlertid kunne vente at medlemsland opprettholdt dagens nivå og, etter hvert som økonomien ble bedret, gradvis økte forsvarsutgiftene. Flere delegasjoner tok til

orde for bedre koordinering mellom de allierte for å opprettholde alliansens kapabiliteter midt iblant budsjettkutt. Det ble minnet om at utviklingen av kapasiteter lå hos medlemslandene.

Det transatlantiske forhold

Forsamlingen var klar på behovet for å opprettholde og styrke det transatlantiske forholdet. Forholdet var preget av og måtte ses i sammenheng med diskusjonen om en mer balansert byrdefordeling i alliansen. Denne diskusjonen var komplisert av USAs teknologiske overlegenhet innen militært utstyr, med konsekvenser for interoperabilitet mellom NATO-styrker og interessene til den amerikanske og europeiske forsvarsindustrien.

USAs såkalte «dreining mot» Asia, senere omdøpt til rebalansering, og den europeiske usikkerheten rundt dette, førte til en bred diskusjon om hvilken rolle NATO kunne og burde ha i denne regionen – og hvilke verktøy som var tilgjengelige.

Det var større enighet i forsamlingen om å styrke NATOs posisjon i Sentral-Asia, hvor en søker politisk, så vel som praktisk støtte (logistikk), fra regjeringene som del av et langsiktig prosjekt for å fremme stabilitet og sikkerhet i regionen. Videre utvikling i Sentral-Asia var viktig på grunn av transisjonen som er underveis i Afghanistan.

Afghanistan og Resolute Support-operasjonen

Forsamlingen oppfordret medlemslandene til å gi klar støtte, både økonomisk og politisk, til den nye operasjonen «Resolute Support» og understreket behovet for en fortsatt internasjonal tilstedeværelse i landet for å sikre stabilitet. De uttrykte støtte til fredsrådets videre forhandlinger med Taliban og andre opprørere og la vekt på at afghanske myndigheter måtte styrke kvinner og jenters rettigheter videre. Også her lå det en oppgave for parlamentarikere i å holde velgere informert om betydningen av alliansens forpliktelser til Afghanistan. NATO ville kunne sikre egen sikkerhet gjennom å hjelpe afghanerne til å ta kontroll over sin sikkerhet. I den videre fasen ville det være nødvendig med klare krav til myndighetene, ikke minst å bekjempe den økende narkotika-produksjonen som finansierte store deler av Talibans virksomhet.

Et spørsmål som ble tatt opp i diskusjonene var lengden på operasjon «Resolute Support», som ville ha fokus på rådgivning, opplæring og assistanse til afghanske sikkerhetsstyrker.

Russland og Ukraina

Forsamlingen oppfordret alliansens medlemsland til å opprettholde sanksjonene mot Russland knyttet til gjennomføringen av Minsk-protokollene.

Forsamlingen ba medlemslandene om å være beredt til å styrke sanksjonsregimet ytterligere dersom Russland ikke møtte sine forpliktelser. Det ble også bedt om økt støtte til ukrainske myndigheter og politisk og økonomisk solidaritet med de land som var utsatt for kontrasanksjoner fra Russland og de land utenfor NATO som var utsatt for økende trussel fra Russland. Det ble bedt om at alliansen holdt diplomatiske kanaler med Russland åpne og fremsatt støtte til politisk arbeid for å løse spenningene med Russland.

NATOs «åpen dør»-policy

Forsamlingen støttet videre utvidelser til land som møter de nødvendige kriteriene for medlemskap og diskuterte i komitémøter hvordan dette kunne balanseres med NATO-Russland-forholdet. En minnet om at NATO-utvidelse hadde medført stabilitet og investeringer og økonomisk vekst på Russlands vestlige grense.

Enkelte delegasjoner argumenterte for å tydelig vise at NATOs dør fortsatt var åpen – ikke kun i teorien. Det ble uttrykt unison støtte til opptaket av Montenegro i alliansen.

Midtøsten og ISIL

Forsamlingen oppfordret til fortsatt innsats for å nøytralisere ekstremistiske grupperinger i Syria og Irak og støtte FNs arbeid med en politisk løsning i Syria og Libya. Forsamlingen ba om økt støtte til naboland i regionen som mottok store deler av flyktningstrømmen. Forsamlingen fordømte det syriske regimets og ISILs voldsbruk mot sivilbefolkningen i Syria og Irak.

Forsamlingen slo fast behovet for å styrke NATOs midtøstendialog og partnerskap, hvor det har verdi. For transisjonslandene fra «den arabiske våren» og for Sahel-regionen var det enighet om å arbeide for demokratisering og utvikling, som den beste garantien for stabilitet.

I diskusjonen om operasjoner av NATO eller individuelle medlemsland i Afghanistan, Libya og Mali ønsket flere delegasjoner en fleksibel tilnærming for å kunne bruke det mest hensiktsmessige rammeverket til situasjonen. Slik kunne en dra nytte av fordelene med henholdsvis NATO og EU.

Håndtering av nye trusler

(Hybrid krigføring, cyber-forsvar, maritim sikkerhet, spredning av masseødeleggelsesvåpen, klimaendringer).

Mens forsamlingen kunne enes om behovet for en fleksibel allianse i møte med en mer kompleks sikkerhetssituasjon, var det ingen klar enighet om alliansens rolle. Ulikt konvensjonelle angrep kunne de nye truslene komme med lite forvarsel, som

cyber-angrep, eller i tilfelle hybride angrep, i en form som vanskeliggjør definering av i hvilken grad et angrep ville kvalifisere for artikkel fem eller bryte en politisk smerteterskel knyttet til alliansens partnerland. I situasjoner hvor det var vanskelig å spore kilden, ville det være vanskelig å skreddersy et tilsvarende svar.

I diskusjonene kom det frem ønsker om å inkludere de nye truslene i øvelser. Det ville bedre forståelsen av hvor forstyrrende disse kunne være for NATOs sikkerhet.

Videre om delegasjonens arbeid

Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling har et generelt høyt aktivitetsnivå.

Stortinget v/delegasjonen sto som vertskap for den årlige sesjonen i 2015, som ble arrangert 10.–12. oktober i Stavanger. Arrangementet hadde omtrent 600 deltakere, hvorav nærmere 350 parlamentarikere. Det ble mottatt svært gode tilbakemeldinger fra både deltakere og partnere i arrangementet, som etter sigende hadde det høyeste antall nasjonale innledere av alle forsamlingens sesjoner. Arrangementet bidro til å fremme norsk sikkerhetspolitisk kompetanse og norske perspektiver overfor forsamlingen.

Underkomitéleder Sverre Myrli sto som vert for et besøk fra forsamlingens komité for forsvar og sikkerhet til Nord-Norge 27.–30. april 2015. Forsamlingens delegasjon besto av 30 parlamentarikere fra NATOs medlems- og partnerland. Delegasjonen besøkte bl.a. FOH på Reitan, Bodø hovedflystasjon, Kystvakten og Polarinstituttet i Tromsø. Besøket ble organisert i samarbeid med Forsvaret og Forsvarsdepartementet. Delegasjonen ga svært positive tilbakemeldinger på besøket, som ga nye perspektiver på arbeidet Norge gjør i NATOs nordlige flanke.

Delegasjonsleder Øyvind Halleraker arrangerte på vegne av delegasjonen et sikkerhetspolitisk seminar i Oslo 17. september med tittel «The Future Security of Europe». Innledere på seminaret var forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide, Sir Hugh Bayley (tidligere president i NATO PA), Dr. Ralf Brauk-siepe (statssekretær i tysk FD), Rasa Juknevičienė (tidligere litauisk forsvarsminister) og Dr Julien Lindley-French (analytiker og forsker). Det offentlige seminaret ble avholdt på Nobelinstituttet i samarbeid med Atlanterhavskomiteen. Deltakelsen var på nærmere 100 personer og seminaret ble et godt bidrag til forsamlingens og delegasjonens målsetting om å bidra til åpenhet om alliansens politikk, samt at det utgjorde et godt kommunikasjonsmiddel i arbeidet opp mot hovedsesjonen i Stavanger.

Under forsamlingens komité- og plenumsmøter satte delegasjonen særlig fokus på nordområdene og maritim sikkerhet og fremsatte norske sikkerhetspolitiske prioriteringer.

Delegasjonens arbeid i 2016

Delegasjonen vil fortsette å bidra til åpenhet om NATOs politikk og aktiviteter. Delegasjonen vil i for-

samlingens debatter bidra til å fremme et fokus på sentrale norske sikkerhetspolitiske prioriteringer, inkludert nordområdene.

Oslo, den 8. april 2016

Øyvind Halleraker

delegasjonsleder

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling for 2014 og 2015

Innledning

Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling for valgperioden 2013–2017 består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Personlige varamedlemmer</i>
Geir Jørgen Bekkevold (KrF), leder	Janne Sjelmo Nordås (Sp)
Åse Michaelsen/Bård Hoksrud (FrP), nestleder	Tor André Johnsen/Åse Michaelsen (FrP)
Trond Helleland (H)	Mudassar Kapur (H)
Torstein Tvedt Solberg (A)	Kjell-Idar Juvik (A)
Kari Henriksen (A)	Tone Merete Sønsterud (A)
Ola Elvestuen (V)	Torill Eidsheim (H)

*Bård Hoksrud erstattet Tor André Johnsen i oktober 2015, han gikk da inn som nestleder

Representantenes komitétilknytning i OSSE PA er som følger:

<i>Komité</i>	<i>Medlemmer</i>
Første komité (politikk og sikkerhet)	Trond Helleland og Bård Hoksrud
Andre komité (økonomi, vitenskap, teknologi og miljø)	Ola Elvestuen og Torstein Tvedt Solberg
Tredje komité (demokrati, menneskerettigheter og humanitære spørsmål)	Geir Jørgen Bekkevold og Kari Henriksen

Generelt

OSSEs parlamentariske forsamling (OSSE PA) ble opprettet i 1991 og har en rådgivende funksjon overfor OSSEs ministerråd. Formålet er å bidra til interparlamentarisk dialog og samarbeid, fremme utviklingen av demokrati, bidra til konfliktforebygging og konfliktløsning, drøfte politiske tema av betydning for organisasjonen, og etterse gjennomføringen av OSSEs vedtak. Den har ca. 320 medlemmer fra 57 parlamenter. OSSE PA har også 11 samarbeidspartnerland.

Forsamlingen spiller en sentral rolle i forbindelse med valgobservasjoner, hvor den samarbeider med OSSEs kontor for demokratiske institusjoner og menneskerettigheter (ODIHR).

Det er etablert tre faste komiteer i forsamlingen: for politiske og sikkerhetsmessige spørsmål, for økonomi, vitenskap, teknologi og miljøvern, og for demokrati, menneskerettigheter og humanitære saker.

OSSE PAs viktigste møte er hovedsesjonen, som finner sted årlig tidlig i juli. Hovedsesjonen munner ut i en erklæring med resolusjoner. I tillegg gjennomføres det et årlig vintermøte i Wien, og et årlig høstmøte i et av medlemslandene. Med ujevne mellom-

rom arrangeres det også en økonomisk konferanse. De nordiskbaltiske landene har koordineringsmøter i forkant av vintermøtene og hovedsesjonene.

Hovedsaker i 2014 og 2015

Krisen i Ukraina med Russlands annektering av Krim og migrasjonsproblematikken og flyktningkrisen dominerte arbeidet både i komiteene og plenum i 2014 og 2015. I denne perioden var det også fokus på menneskerettighetssituasjonen i Aserbajdsjan, aktualisert av at hovedsesjonen i 2014 ble arrangert i Baku. I 2015 ble det markert at det var 40 år siden Helsingforsavtalen ble inngått og OSSEs forløper KSSE etablert. I 2015 resulterte Stortingets delegasjons arbeid med et resolusjonsforslag om miljøutfordringer og økonomisk potensial i nordområdene i at dette ble vedtatt som en del av hovedsesjonens slutterklæring.

Ukraina

Vintermøtet i 2014 var preget av Euromaidan og den ukrainske presidenten og regjeringens avgang. I plenumsdebatten var det blant annet fokus på hvordan OSSE som organisasjon kunne bidra til å løse konflikten og sikre god utvikling i landet. Den påfø-

gende hovedsesjonen ble sterkt preget av den dramatiske utviklingen i Ukraina med Russlands annektering av Krim og pågående konflikt øst i landet. Dumaformann Sergeij Narysjkin og visepresident i den ukrainske radaen Ruslan Kosjulynskij var invitert til å tale under åpningen av sesjonen. Talene deres og sesjonens hoveddebatt viste steile fronter mellom Russland og Ukraina. Under debatten var støtten til Ukraina sterk, og mange land beklaget at Russland bedyret sin uskyld og utelukkende fredssøkende rolle i internasjonale fora mens den militære støtten til opprørsgruppene i Øst-Ukraina pågikk for fullt. Kun representanter fra Armenia og Hviterussland kom med forsiktede støtteeerklæringer til Russland. Forsamlingen vedtok med stort flertall en resolusjon som sterkt fordømte Russlands handlinger og som hadde tittelen «Clear, gross and uncorrected violations of Helsinki principles by the Russian Federation».

Også 2015 ble preget av utviklingen i Ukraina. Under vintermøtet i Wien var det debatt om Russlands fremferd i Ukraina. Støtten til Ukraina var fortsatt sterk. I NB8-gruppen var det uenighet om man skulle ha en felles uttalelse mot Russland i forbindelse med møtet. Den norske delegasjonen tok til orde for at det med en skjør fredsavtale på plass kunne være et uheldig tidspunkt for en konfronterende linje, og fikk støtte for dette. I plenumsdebatten var det mange som var opptatt av at parlamentarikerforsamlingen måtte bidra til en konstruktiv dialog for å finne en politisk løsning på konflikten.

Hovedsesjonen for 2015 ble sterkt preget av den russiske delegasjonens fravær. Seks av den russiske delegasjonens 15 medlemmer sto på EUs sanksjonsliste og ble følgelig nektet innreise til Finland. Dette resulterte i at hele den russiske delegasjonen valgte ikke å delta. Den norske delegasjonen var blant dem som syntes dette var uheldig med tanke på OSSE som en konstruktiv debattarena. Debatten om resolusjonsforslaget «Continuation of Clear, Gross and Uncorrected Violations of OSCE Commitments by the Russian Federation» engasjerte bredt, og argumentasjonen gikk langs tre hovedlinjer. 1) De som støttet Ukraina og fordømte Russlands handlinger (Norge og de fleste vesteuropeiske land). 2) De som var imot resolusjonen som sådan (Hviterussland, Armenia og enkelte andre representanter), eller land som ønsket å myke den opp (Sveits og enkelte SUS-land). 3) De som ikke ønsket å debattere resolusjonen i Russlands fravær (store deler av den tyske, italienske og hele den franske delegasjonen og enkelte andre representanter). Resolusjonen ble vedtatt med et overveldende flertall.

Også under høstmøtet for 2015, som ble arrangert i Mongolia, fikk dumaformann Narysjkin tale fra podiet. Han holdt en kraftig moralpreken til forsam-

lingen, men responsen var unison støtte til Ukraina og gjentagelser av tidligere oppfordringer til Russland. Ukrainas delegasjonsleder fikk respondere. Partenes manglende evne til å føre konstruktiv dialog kom tydelig frem.

Migrasjon

I andre halvdel av 2015 preget den pågående flyktningkrisen i Europa også OSSE PA sterkt. Tema for plenumsdebatten under høstmøtet var demokratiutvikling og menneskerettigheter, debatten ble fullstendig dominert av den pågående krisen. Krisen ble belyst fra flere sider ved at representanter fra både transitt-, ankomst- og destinasjonsland deltok. Det var spesielt fokus på at parlamentarikere hadde et ansvar for å bidra til politisk vilje til å løse problemene både i opprinnelseslandene og i landene som nå sto overfor utfordringene de mange migrantene og flyktningene som ankom, representerte. Flere parlamentarikere vektla at de bakenforliggende årsakene til flyktningstrømmene måtte løses, og at man måtte arbeide mer i nærområdene spesielt til konflikten i Syria. Delegasjonsleder Bekkevold deltok i debatten og tok til orde for å ta et felles ansvar for flyktningene som kommer til Europa og vise handlingskraft for å få på plass et anstendig mottaksapparat og verdig behandling av flyktningene. Det var i Mongolia enighet om at denne saken måtte stå øverst på agendaen for forsamlingen i 2016.

Aserbajdsjan

Hovedsesjonen i 2014 fant sted i Baku, Aserbajdsjan. Det var derfor nærliggende for den norske delegasjonen å fokusere spesielt på menneskerettighetssituasjonen i landet. Under vintermøtet tok delegasjonen initiativ til et felles møte mellom NB8-delegasjonene og delegasjonen fra Aserbajdsjan. Bekkevold tok opp saken til den anerkjente valgobservatøren og menneskerettighetsforkjemperen Anar Mammadli, og de mange fengslingene av opposisjonelle og kritiske journalister på oppkonstruert grunnlag. De vanskelige forholdene for NGO-er ble også trukket frem. Møtet foregikk i en god tone, men det var relativt klart at aserbajdsjanerne la opp til en konflikt-dempende linje i forkant av sitt vertskap for OSSE PAs hovedsesjon.

Under hovedsesjonen i Baku fulgte delegasjonen opp arbeidet og gjennomførte møter med sivilt samfunn representert ved Human Rights House Foundation og Anar Mammadlis advokat. I forkant av sesjonen hadde delegasjonen sendt et brev til aserbajdsjanske myndigheter med forespørsel om å få møte Mammadli. Brevet ble ikke besvart. Bekkevold, med støtte fra øvrige delegasjonsmedlemmer, fikk gjennomslag i tredje komité for sitt forslag med en formulering som uttrykte støtte til Anar Mammadli og som

oppfordret myndighetene til å ta skritt for at han skulle kunne fortsette sitt viktige arbeid. Dette ble en del av sesjonens slutterklæring.

Under hovedsesjonen i Helsinki tok Bekkevold i tredje komité initiativ til et endringsforslag til komiteens resolusjon med en oppfordring til aserbajdsjanske myndigheter om å snu avgjørelsen om å stenge OSSEs kontor i landet. Forslaget ble vedtatt.

Nordområdene

I Helsinki fremmet Stortingets delegasjon, ved Kari Henriksen, en resolusjon om samarbeid i nordområdene med tittelen «Environmental challenges and economic opportunities in the High North». Resolusjonen ble først vedtatt i komiteen, og senere enstemmig vedtatt i plenum. I resolusjonen ble landene i Arktis oppfordret til å legge bærekraft og naturmangfold til grunn for den økonomiske utviklingen i områdene. I utarbeidelsen av resolusjonen ble det tatt utgangspunkt i slutterklæringen fra sist, møte i det parlamentariske samarbeidet i Arktis.

Valgobservasjon

Gjennom hele perioden deltok delegasjonens medlemmer aktivt på valgobservasjoner, blant annet i Ukraina, Tyrkia og Hviterussland. Delegasjonsleder Bekkevold ledet i mars 2015 OSSE PAs valgobservasjonsdelegasjon til parlamentsvalget i Tadsjikistan.

Delegasjonens arbeid i 2016

Delegasjonsmedlem Ola Elvestuen ble i november 2015 utnevnt som OSSE PAs spesialrepresentant for Arktis. Han vil i 2016 arbeide med å sette fokus på Arktis i forsamlingen og representere OSSE PA på møter og konferanser relatert til Arktis og nordområdene.

Migrasjon ligger an til å bli et hovedtema under forsamlingens møter i 2016. Delegasjonen ønsker å arbeide aktivt med dette temaet og vurderer også muligheten for å gjennomføre en studiereise relatert til migrasjonsproblematikken og flyktningkrisen Europa ble konfrontert med i 2015.

Deltakelse i valgobservasjonsoppdrag er et viktig bidrag til OSSEs målsettinger om demokratiutvikling og støtte til menneskerettigheter. Delegasjonen vil derfor fortsette å delta aktivt i valgobservasjoner.

Oslo, den 17. april 2016

Geir Jørgen Bekkevold

delegasjonsleder

